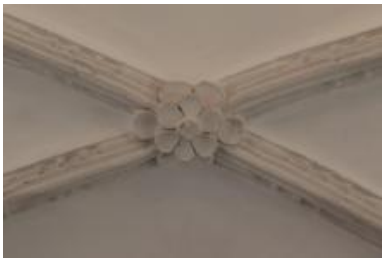
Citace záznamu

Eva Kalandříková , Kostel sv. Jana Křtitele - Višňové, Loď, *Renesanční a manýristické štukatérství v Čechách a na Moravě* (online databáze), https://stuky.upce.cz/node/740, vyhledáno 28. 3. 2024.

Višňové, kostel sv. Jana Křtitele, detail klenby lodi (Lucia Krajčírová, 2020)

Kostel sv. Jana Křtitele - Višňové, Loď

Číslo záznamu: 740

Bližší určení díla: dekorativní štuková výzdoba klenby kostelní lodi

Památkově chráněno, č. úskp: 16687/7-6888

Umístění: klenba lodi

Datace: 1596

Anotace

Renesanční přestavba kostela sv. Jana Křtitele ve Višňovém, která proběhla za protestantské správy, je datována dobovým nápisem na portálu do roku 1596. Jednoduchá štuková výzdoba, omezující se na žebra lodní klenby s perlovcem a rozetami, mohla být původně rozsáhlejší. Stav štuku a původní barevný koncept není možné bez průzkumu blíže specifikovat.

Abstract

The Renaissance reconstruction of the Church of St. John Baptist in Višňové, carried out in the period of the Protestant administration, is dated to 1596 by an inscription from those days which can be found on the portal. Its simple stucco decoration – astragal and rosettes on the ribs of the nave vault – may have been more extensive back then. Without closer examination, the condition of the stucco decoration and the original colour concept cannot be specified.

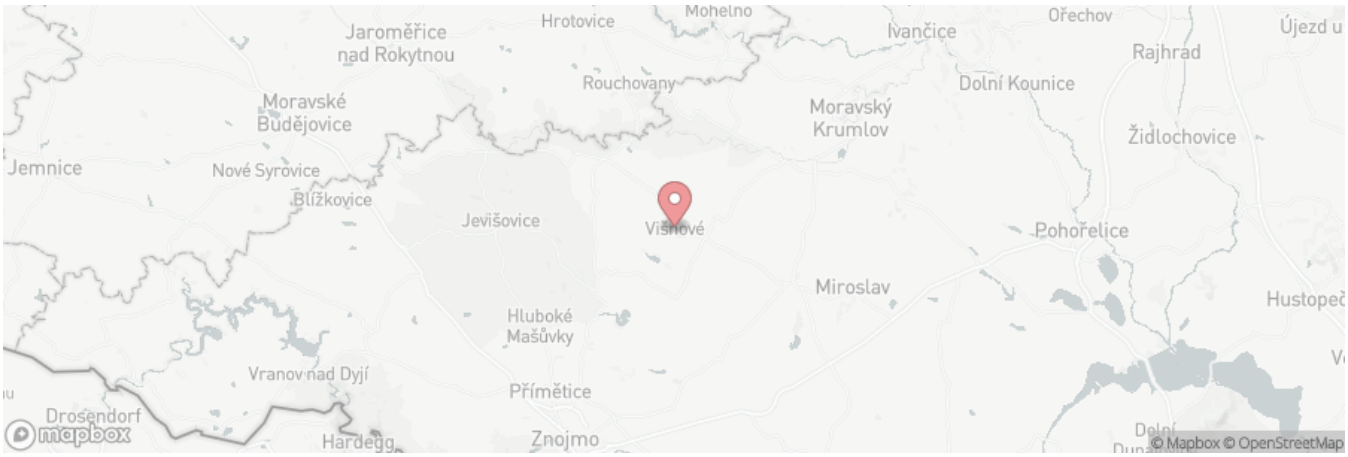
Kraj	Okres	Obec	Katastr
Jihomoravský kraj	Znojmo (okres)	Višňové	Višňové

Ulice, čp. / č. o.

náves, budova bez čísla popisného nebo evidenčního (objekt občanské vybavenosti)

GPS

48.982244909113, 16.149381995201

Technika štuku	Materiálová skladba	Povrchové úpravy	Původnost
otiskovaný dekor, modelovaný štuk		polychromie (stávající stav) Žebra a rozety mají světle šedý nátěr. Plastické prvky žeber jsou na jednom místě nad kruchtou zvýrazněny novodobým nátěrem ve stínovaném okru.	Původní stav s druhotnými zásahy

Uměleckohistorický popis

Jednolodní kostel sv. Jana Křtitele ve Višňovém je v jádru raně gotický z 2. poloviny 13. století, jeho dnešní podobu však udává zejména novogotická přestavba z koce 19. století (v rámci níž byly mj. po obou stranách presbytáře doplněny přístavby a celá fasáda bosována). Roku 1596 byl požárem poškozený středověký kostel přebudován v renesančním slohu Janem Zahrádeckým ze Zahrádek a jeho manželkou Barborou z Petrovce – jak uvádí nápis nad portálem chrámové lodi v podvěží. Zahrádečtí nebyli katolíky, v roce 1560 přivedli do vsi novokřtěnce a roku 1573 české bratry. V této souvislosti je třeba zmínit tvrzení faráře z nedalekých Trstěnic – odkud bylo Višňové později spravováno coby filiálka – který měl v hlášení konzistoři roku 1690 uvést, že kostel byl dříve užíván k nekatolickým bohoslužbám (více viz Wolny 1861, s. 250; Vasiľová 2015, s. 12, pozn. 56). Do zdi pod kůrem je zabudováno několik náhrobků z 16. a první poloviny 17. století. Štuk, zdobící dnes žebra tří klenebních polí v kostelní lodi, se měl původně zřejmě nacházet i v presbytáři, kde však na počátku 20. století došlo k jeho odstranění (Vasiľová 2015, s. 13, pozn. 64). Perlovcem flankovaná žebra se sbíhají v jednoduchých plastických rozetách.

Historické zásahy / opravy

Ani štuky patrně neušly často nepříliš citlivým zásahům, jimž byl kostel během své historie vystaven. Patrně do počátku 20. století byla žebra v lodi natřena tmavší hnědou barvou – což mělo zajistit vizuální sjednocení s gotickými žebry v presbytáři, tvořenými žulovými kvádry (viz Vasiľová 2015, s. 28). V první fázi poměrně razantní přestavby na konci 19. století byla rozjíždějící se lodní klenba, v níž se objevily trhliny, nově podezděna a z venkovní strany zajištěna opěrným systémem. Ještě v roce 2015 byl nátěr žeber - na rozdíl od stavu v době projektové dokumentace - čistě bílý (tamtéž, viz i obrazová příloha č. 12 a 13). Dalším prvkem, nad nímž se vznáší otazník, je okrový nátěr části žebra na severní straně nad kůrem – patrně zcela nedávná intervence.

Literatura

Vilém Haňák, *Vlastivěda moravská. Moravsko-Krumlovský okres*, Brno 1913.
Alois Hrudička, *Topografie diecese brněnské*, Brno 1908, s. 637.
Ludmila Vasiľová, *Kostel sv. Jana Křtitele ve Višňovém* (bakalářská práce), Katedra církevních dějin a dějin křesťanského umění CMTF UP, Olomouc 2015.
Ludmila Vasiľová, *Kostely s renesančními prvky na Moravskokrumlovsku* (rigorózní práce), Cyrilometodějská teologická fakulta UPOL, Olomouc 2019, s. 65–90.
Gregor Wolny, *Kirchliche Topographie von Mähren, meist nach Urkunden und Handschriften, Brünner Diöcese, IV. Band*, Brünn 1861, s. 249–251.

Prameny

Kronika farnosti Višňové r. 1900 – 1950, ŘFÚ Višňové u Znojma, s. 3. – k nedochovaným štukům v presbytáři (?)
Pamětní kniha farnosti Trstěnice od roku 1204 do současnosti, ŘFÚ Hostěradice, s. 28. – k nekatolickým bohoslužbám v 16./17. století (?)

Odkazy

Ludmila Vasiľová, *Kostely s renesančními prvky na Moravskokrumlovsku* (rigorózní práce), Cyrilometodějská teologická fakulta UPOL, Olomouc 2019.

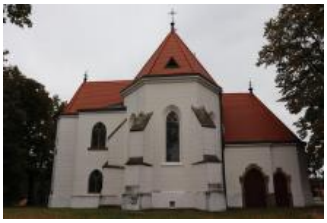
Autoři záznamu

Eva Kalandříková

Datum poslední změny

14.6.2022

Fotodokumentace současného stavu

Višňové, kostel sv. Jana Křtitele, pohled od východu – presbytář s přístavbami (Lucia Krajčírová, 2020)

Višňové, kostel sv. Jana Křtitele, pohled ke kůru v západní části lodi (Lucia Krajčírová, 2020)

Višňové, kostel sv. Jana Křtitele, klenba lodi (Lucia Krajčírová, 2020)

Višňové, kostel sv. Jana Křtitele, pohled z kůru k presbytáři (Lucia Krajčírová, 2020)

Višňové, kostel sv. Jana Křtitele, detail klenby lodi – žebra s rosetou (Lucia Krajčírová, 2020)

Višňové, kostel sv. Jana Křtitele, detail klenby lodi – žebro (Lucia Krajčírová, 2020)

Višňové, kostel sv. Jana Křtitele, náběhy klenebních žeber v lodi – pohled z kůru k presbytáři (Lucia Krajčírová, 2020)

Višňové, kostel sv. Jana Křtitele, detail žebra v náběhu klenby nad kůrem s okrovou polychromií (Lucia Krajčírová, 2020)